TEBLİĞLER

Ticaret Bakanlığından:

İTHALATTA KORUNMA ÖNLEMLERİNE İLİŞKİN TEBLİĞ (TEBLİĞ NO: 2025/3)

Kapsam

MADDE 1- (1) Bu Tebliğ, 10/5/2004 tarihli ve 2004/7305 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan İthalatta Korunma Önlemleri Hakkında Karar ve 8/6/2004 tarihli ve 25486 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan İthalatta Korunma Önlemleri Yönetmeliği çerçevesinde 7/12/2024 tarihli ve 32745 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan İthalatta Korunma Önlemlerine İlişkin Tebliğ (Tebliğ No: 2024/10) ile açılan korunma önlemi soruşturması sonucunda alınan kararı içermektedir.

Soruşturma

MADDE 2- (1) Ticaret Bakanlığı İthalat Genel Müdürlüğü tarafından yürütülerek tamamlanan soruşturma kapsamında ulaşılan bilgi ve bulguları içeren özet sonuç raporu Ek-1'de yer almaktadır.

Karar

MADDE 3- (1) İthalatta Korunma Önlemlerini Değerlendirme Kurulu soruşturma sonucunda varılan tespitler ışığında 70.04, 70.05 ve 70.06 Gümrük Tarife Pozisyonu (GTP) altında sınıflandırılan eşyanın İran İslam Cumhuriyeti menşeli olanlarının ithalatında geçici önlemin uygulama süresi de dahil olmak üzere 3 (üç) yıl süreyle ek mali yükümlülük şeklinde korunma önlemi uygulanmasına, ek mali yükümlülüğün aşağıdaki tabloda gösterildiği şekilde birinci yıl 36 ABD Doları/Ton, ikinci yıl 35 ABD Doları/Ton ve üçüncü yıl 34 ABD Doları/Ton olarak belirlenmesine ve önlemin istihsali hususunda Cumhurbaşkanlığına öneride bulunulmasına toplantıya katılan üyelerin oy birliğiyle karar vermiştir.

GTP	EŞYANIN TANIMI	MENŞE ÜLKE	EK MALİ YÜKÜMLÜLÜK		
			1. Dönem (12/12/2024 -11/12/2025)	2.Dönem (12/12/2025 -11/12/2026)	3.Dönem (12/12/2026 -11/12/2027)
70.04	Çekme ve üfleme cam (plaka halinde), absorblayıcı (emici) veya yansıtıcı ya da yansıtıcı olmayan bir tabakası olsun olmasın, fakat başka şekilde işlenmemiş):	İran İslam Cumhuriyeti	36 ABD Doları/Ton	35 ABD Doları/Ton	34 ABD Doları/Ton
70.05	Float cam ve yüzeyi taşlanmış veya parlatılmış cam (plakalar halinde) absorblayıcı (emici) veya yansıtıcı ya da yansıtıcı olmayan bir tabakası 'olsun olmasın, fakat başka şekilde işlenmemiş:				
70.06	70.03, 70.04 veya 70.05 Pozisyonlarındaki camların bombelendirilmiş, kenar işlemeli, aşındırılmış, delinmiş, emaye baskı uygulanmış veya başka şekilde işlenmiş, fakat diğer malzemelerle çerçevelenmemiş veya donatılmamış olanlar:				

(2) Birinci fıkrada belirtilen önlem, ilgili Cumhurbaşkanı Kararının yürürlüğe girmesiyle uygulanmaya başlar.

Yürürlük

MADDE 4- (1) Bu Tebliğ yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 5- (1) Bu Tebliğ hükümlerini Ticaret Bakanı yürütür.

EK-1

İRAN İSLAM CUMHURİYETİ MENŞELİ DÜZ CAM İTHALATINA YÖNELİK KORUNMA ÖNLEMİ SORUŞTURMASINA İLİŞKİN ÖZET SONUÇ RAPORU

1. SORUŞTURMAYA İLİŞKİN BİLGİLER

1.1. Başvuru

19/11/2021 tarihli ve 4824 sayılı Cumhurbaşkanı Kararı ile yürürlüğe konulan İran İslam Cumhuriyeti Menşeli Düz Cam İthalatında Korunma Önlemi Uygulanmasına İlişkin Karar çerçevesinde, 70.04, 70.05 ve 70.06 Gümrük Tarife Pozisyonlarında (GTP) sınıflandırılan İran menşeli düz cam ithalatında uygulanan korunma önleminin süresi 11/12/2024 tarihinde sona ermiştir.

Mevcut korunma önleminin süresinin uzatılmasına ilişkin olarak yerli üreticilerden Türkiye Şişe ve Cam Fabrikaları A.Ş. tarafından başvuruda bulunulmuştur.

Hâlihazırda, 12/12/2024 tarihi itibarıyla "İran İslam Cumhuriyeti Menşeli Düz Cam İthalatında Geçici Korunma Önlemi Uygulanmasına İlişkin Karar" çerçevesinde, İran menşeli düz cam ithalatında, 12/12/2024 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere 200 gün süreyle "ton başına 36 ABD Doları" tutarında geçici korunma önlemi uygulanmaktadır.

1.2. Soruşturmanın Açılması

Başvuru dosyasının ön incelemesinde, korunma önleminin yürürlükte olduğu süreçte, İran menşeli ithalatın 2023 yılına kadar artış kaydettiği, yerli üreticinin ekonomik göstergelerinde bir miktar bozulma olduğu, İran'dan düz cam ithalatının yerli üretici üzerinde ciddi zarar veya ciddi zarar tehdidi oluşturduğu ve gecikmenin telafisi güç zararlara yol açabileceği yönündeki tespitler İthalatta Korunma Önlemlerini Değerlendirme Kurulu'nun (Kurul) değerlendirmesine sunulmuştur.

Kurul, yapmış olduğu değerlendirme neticesinde başvuru konusu ürünün ithalatına karşı korunma önlemi soruşturması açılmasına karar vermiştir. Bu kapsamda, 7/12/2024 tarihli ve 32745 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan İthalatta Korunma Önlemlerine İlişkin Tebliğ (Tebliğ No: 2024/10) ile korunma önlemi soruşturması açılmıştır.

Diğer taraftan, 11/12/2024 tarihli ve 9229 sayılı Cumhurbaşkanı Kararı ile yürürlüğe konulan İran İslam Cumhuriyeti Menşeli Düz Cam İthalatında Geçici Korunma Önlemi Uygulanmasına İlişkin Karar çerçevesinde, ithalattan kaynaklanabilecek telafisi güç zararların ortaya çıkmasının engellenebilmesini teminen 12/12/2024 tarihinden itibaren başlamak üzere 200 gün süreyle "ton başına 36 ABD Doları" tutarında ek mali yükümlülük olarak geçici korunma önlemi uygulaması yürürlüğe girmiştir.

Ayrıca, soruşturmanın açıldığına ilişkin İran İslam Cumhuriyeti'ne bildirim yapılmıştır. Başvurunun gizli olmayan özeti Bakanlığın web sayfasında duyurulmuştur.

Soruşturma açılmasını müteakip, diğer yerli üretici Düzce Cam A.Ş. ekonomik verilerini Bakanlığımıza iletmek suretiyle soruşturmaya dahil olmuştur.

1.3. Soruşturma Dönemi

Soruşturma dönemi olarak Ocak 2020 – Eylül 2024 dönemi esas alınmıştır. Soruşturma raporunda yer alan değerlendirmeler, yerli üretim dalının ekonomik göstergeleri ile soruşturma konusu ürünün ithalatının 2020-2023 arasındaki yıllık verileri ile 2023 ve 2024 yıllarının ilk dokuz aylık verilerine dayanmaktadır.

1.4. İlgili Taraflar ve Tarafları Dinleme Toplantısı

Soruşturma kapsamında ilgili taraf olmak için belirlenen süre içerisinde herhangi bir ithalatçı/ihracatçı firma veya hükümet, ilgili taraf olmak için başvuruda bulunmamıştır.

1.5. Yerinde İnceleme

Soruşturma kapsamında, yerli üreticiler nezdinde 21/1/2025 ve 23/1/2025 tarihlerinde incelemelerde bulunulmuştur. Bu incelemeler sırasında, firmalardan daha önce sağlanan bilgilerin teyit edilmesine yönelik belgeler toplanmış, genel üretim faaliyetleri ve süreçleri ile pazar koşulları hakkında bilgi alınmıştır.

SORUŞTURMA KONUSU ÜRÜN

1.6. Genel Bilgiler

Soruşturma konusu ürünler içerisinde, 70.04 GTP altında "çekme ve üfleme cam (plaka halinde), absorblayıcı (emici) veya yansıtıcı ya da yansıtıcı olmayan bir tabakası olsun olmasın, fakat başka şekilde işlenmemiş)", 70.05 GTP altında "float cam ve yüzeyi taşlanmış veya parlatılmış cam (plakalar halinde) absorblayıcı (emici) veya yansıtıcı ya da yansıtıcı olmayan bir tabakası 'olsun olmasın, fakat başka şekilde işlenmemiş" tanımlı ürünler yer almaktadır.

İthalatta Korunma Önlemleri Hakkında Kararın 6 ncı maddesi "Korunma önlemi uygulanan bir malın korunma önlemiyle korunması amaçlanan katma değere sahip nitelikteki aksam ve parçalarının ithalinde bu aksam ve parçalar veya bunlar kullanılarak üretilen ürün korunma önlemine tabi ürün sayılır. Söz konusu aksam ve parçaların farklı tarihlerde ve/veya farklı gümrüklerden ve/veya farklı ithalatçılar tarafından ithalinde de bu fıkra hükümleri uygulanır." hükmünü amirdir.

Bu madde çerçevesinde yapılan incelemede, ilk önlemin 12/12/2015 tarihinde yürürlüğe girmesinden sonra 70.04 ve 70.05 GTP'li ürünün İran'dan ithalatında önemli bir düşüş gerçekleştiği, buna mukabil olarak aynı dönemde 70.06 GTP altında yer alan "70.03, 70.04 veya

70.05 Pozisyonlarındaki camların bombelendirilmiş, kenar işlemeli, aşındırılmış, delinmiş, emaye baskı uygulanmış veya başka şekilde işlenmiş, fakat diğer malzemelerle çerçevelenmemiş veya donatılmamış olanlar" tanımlı ürünün ithalatının ciddi şekilde arttığı tespit edilmiştir. İlk önlemin uzatılmasına yönelik olarak yürütülen soruşturmada, 70.06 GTP altında yapılan ithalatın önleme tabi ürünün üzerine düşük katma değer ile işçilik ve işlem görmüş ürünü kapsadığı belirlenmiştir. Bu itibarla, İran menşeli 70.06 GTP altında sınıflandırılan ürün de hâlihazırda yürürlükte olan Karar kapsamında uygulanan korunma önlemine tabi tutulmuştur.

Bu çerçevede, soruşturma kapsamında yapılan değerlendirmelerde 70.06 GTP'li ürünlerin verileri de kullanılmış olup, "soruşturma konusu ürün" kapsamı olarak 70.04, 70.05 ve 70.06 GTP'leri altında sınıflandırılan ürünler kastedilmektedir.

1.7. Üretim Süreci

Soruşturmaya konu ürün olan düz cam; ayna, lamine, boyalı, kaplamalı camlar, buzlu, enerji camları ile birlikte temel camlar olarak sınıflandırılmaktadır. Tüm cam uygulamaları için temel ürün olan düz cam büyük plakalar halinde üretilmekte ve kullanılacakları alanın özellikleri doğrultusunda yalnızca ebada kesilerek ya da çeşitli işleme süreçlerinden geçirilerek bitmiş ürün haline getirilmektedir.

Düz cam ürünleri birçok farklı sektöre sınai ara ürün olarak girdi teşkil etmektedir. Düz cam ürünlerinin en yoğun kullanıldığı sektör inşaat sektörüdür. Bunun yanında mobilya, beyaz eşya, güneş enerjisi ve otomotiv sektörlerinde kullanılmaktadır. Özellikle düz camda, inşaat ve otomotiv sektöründe yaşanan gelişmelerin etkisi birebir gözlenmektedir. İnşaat sektöründeki, güneş enerjisine yönelik yüksek performanslı camlar ya da otomotivde yeni girilen projeler, düz cam faaliyetlerini etkileyen unsurlardır. Sektördeki kullanıcılar, camı işleme süreçlerinde kullanan sanayici firmalardır. Anılan sektörlerde yalıtım camı ünitesi, ayna, lamine cam, kaplamalı cam, boyalı cam, temperli cam, bombeli cam, emaye baskılı cam olarak kullanılmaktadır.

Düz cam, Türk Standartları Enstitüsü'nün TS EN 572-2 No'lu yapılarda kullanılan temel soda kireç silikat cam mamuller- Bölüm 2: yüzdürme (float) cam standardına ve ISO-9001 Kalite Yönetim Sistem ve ISO-14001 Çevre Yönetim Sistemi'ne uygun olarak üretilmektedir.

Düz cam üretiminde float ve sheet teknolojisi kullanılmaktadır. Yerli üreticiler tarafından kullanılan float teknolojisi, kum ve diğer hammaddelerin (kalker, feldspat, dolomit, soda, sodyum sülfat) doğalgaz ve elektrik kullanılarak özel fırınlarda 1500-1600°C'de ergitilmesi, kalay banyosu üzerinde yüzdürülmesi ve kontrollü bir şekilde soğutularak düz cama dönüştürülmesi prensibine dayanmaktadır.

1.8. Benzer veya Doğrudan Rakip Ürün

Soruşturma konusu düz cam, inşaat sektörü başta olmak üzere birçok sektörde sınai ara ürün olarak kullanılmaktadır. Düz camı, işleme süreçlerinde kullanan sanayici firmaların ürüne talebinde fiyatın başlıca belirleyici unsur olduğu tespit edilmiştir. Pencere, mobilya, beyaz eşya gibi ürünlerin bir parçası olan düz cam ürünü, nihai tüketiciler tarafından doğrudan satın

alınmamaktadır. Ayrıca, ürünün genel fiziksel özellikleri, ürün kalitesinin ve markasının kullanıcılar tarafından doğrudan ayırt edilebilmesini mümkün kılmamaktadır. Yerli ve ithal olanlarının kullanım alanları aynıdır; fiziksel-kimyasal özellikleri ile üretim teknolojileri benzerlik göstermektedir.

Soruşturma konusu ürünün ithal ve yerli olanları, dağıtım kanalları açısından da birbirleriyle karşılaştırılmıştır. İran menşeli düz cam, ithalatçılar tarafından toptancılara ve sanayicilere satılmaktadır. Yerli düz cam ise aynı firmalara yetkili satıcılar aracılığı ile ya da sanayici müşterilere doğrudan dağıtılmaktadır. Dolayısıyla, her iki ürün de pazarda aynı dağıtım kanalını kullanmaktadır. Buna ek olarak, İran menşeli düz cam, ağırlıklı olarak inşaat ve mobilya sektöründe kullanılmaktadır. Bu sektörlerin pazarın büyük çoğunluğunu oluşturması nedeniyle de İran menşeli düz cam ile yerli düz camın aynı alanlarda kullanıldığı tespit edilmiştir.

Bu çerçevede, nihai kullanım alanları, üretim teknolojileri, talep yapısı, piyasaya arz koşulları ve dağıtım kanalları açısından değerlendirildiğinde, soruşturma konusu ürünün yurt içinde üretilenleri ile ithal edilenleri benzer ürün olarak değerlendirilmektedir.

1.9. Yerli Üretim

Ülkemizde düz cam üretimi yapan iki firma bulunmakta olup, bu üreticilerin yerli üretimi temsil oranları 2023 yılı verileri itibariyle aşağıda gösterilmektedir. Başvuru sahibi Şişecam ve Düzce Cam firmaları düz cam hattı, lamine hattı, kaplama hattı, solar cam hattı ve ayna hattı ile üretim yapmakla birlikte, üretim faaliyetlerinin en büyük kısmını düz cam imalatı oluşturmaktadır.

Başvuru Temsil Durumu	**Unvan**	**Üretim Miktarı (Ton) (2023)**	**Üretim Payı (%)**
Başvuru Yapan Üretici	Türkiye Şişe ve Cam Fabrikaları A.Ş. (Şişecam)	X	X
Başvuruya Finansal Verilerini Paylaşmak Suretiyle Destek Veren Üretici	Düzce Cam Sanayi ve Ticaret A.Ş. (Düzce Cam)	X	X
Toplam:		X	100

Soruşturmada verileri kullanılan firmalar, yerli üretimin tamamını temsil etmektedir. Başvuru sahibi bu iki firmanın, İthalatta Korunma Önlemleri Yönetmeliğinin 2 nci maddesinde "yurtiçinde faaliyet gösteren ve benzer veya doğrudan rakip malların tamamını veya önemli bir kısmını üreten üreticiler" şeklinde belirtilen "yerli üretici" tanımını karşıladıkları ve bu çerçevede temsil şartını sağladığı değerlendirilmektedir.

1.10. Mevzuat

1.10.1. Gümrük Vergisi ve Diğer Vergiler

Soruşturma konusu ürünün ithalatında uygulanmakta olan gümrük vergileri aşağıdaki tabloda gösterilmektedir. DTÖ üyesi olmayan ülkeler (Azerbaycan Cumhuriyeti hariç) için gümrük vergisi, 1/1/2020 tarihinden geçerli olmak üzere %20[1] olarak belirlenmiş olup, 1/1/2024 tarihinden itibaren de söz konusu ürüne yönelik %5 oranında İGV[2] yürürlüğe girmiştir. Diğer taraftan, yürürlükte olan KDV oranı %20'dir.

GTİP	Gümrük Vergisi Oranı (%)				
	AB ve STA	GTS Ülkeleri			DÜ
		EAGÜ	ÖTDÜ	GYÜ	
70.04	0	0	0	0	3 - 4,4 (Min 0,4 EUR/100 kg/br)
70.05	0	0	0	0	2 - 3
70.06	0	0	0	0	3
	İlave Gümrük Vergisi Oranı (%)				
	AB ve STA	GTS Ülkeleri			DÜ
		EAGÜ	ÖTDÜ	GYÜ	
70.04	0	5-10	5-10	5-10	10
70.05	0	5	5	5	5
7006.00.90.00.11 7006.00.90.00.12 7006.00.90.00.19	0	10	10	10	10

1.10.2. Mevcut Korunma Önlemi

2014 yılında yerli üreticilerin başvurusu üzerine, İran menşeli düz camın ithalat koşullarının incelenmesi sonucunda 2015/8118 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı[3] ile üç yıl süreyle ek mali yükümlülük şeklinde korunma önlemi uygulanmaya başlanmıştır.

11/12/2018 tarihi itibarıyla süresi sona eren önlem, 452 sayılı Karar[4] kapsamında, 11/12/2021 tarihi itibariyle sona eren önlem ise 4824 sayılı Cumhurbaşkanı Kararı kapsamında, üçer yıl süreyle iki defa uzatılmıştır. Hâlihazırda, 200 gün süreyle geçici olarak yürürlükte bulunan önlem, 36 ABD Doları/Ton seviyesinde ek mali yükümlülük şeklinde uygulanmaktadır.

---

[1] 1964 Sayılı Cumhurbaşkanı Kararı (31/12/2019 tarihli ve 30995 sayılı 3. Mükerrer Resmî Gazete)

[2] 8044 Sayılı İthalatta İlave Gümrük Vergisi Uygulanmasına İlişkin Kararda Değişiklik Yapılmasına Dair Karar (31.12.2023 tarih ve 32416 sayılı 3. Mükerrer Resmî Gazete)

[3] 12/11/2015 tarihli ve 29530 sayılı Resmî Gazete' de yayımlanmıştır.

[4] 11/12/2018 tarihli ve 30622 sayılı Resmî Gazete' de yayımlanmıştır.

1.10.3. Gözetim Uygulaması[5]

Soruşturma konusu ürünün, 70.04 ve 70.05 GTP'li olanları için 500 ABD Doları/Ton, 7005.10.80.00.00 GTİP'li olanları için 600 ABD Doları/Ton, 70.06 GTP'li olanları için 700 ABD Doları/Ton, 7006.00.90.00.19 GTİP'li olanları için ise 7.000 ABD Doları/Ton birim gümrük kıymeti altında olanlarının ithalatında ülke ayrımı gözetilmeksizin ileriye yönelik gözetim uygulanmaktadır.

1.10.4. Dampinge Karşı Önlem[6]

7005.29 GTP'li ürünlerin Rusya menşeli olanlarının ithalatına yönelik olarak %8 ve %10 oranlarında dampinge karşı önlem uygulanmaktadır.

2. İTHALATIN SEYRİ

Bu bölümde soruşturma konusu ürün için yıllar itibariyle ithalatın seyri, piyasa payı ve yerli üretime oranına ilişkin istatistikler yer almaktadır. Bunun yanında, ülke bazında ithalat verileri sunularak yerli ve ithal ürünlerin birim fiyatları karşılaştırılmaktadır. Ayrıca, anılan ürünün İran menşeli olanlarına yönelik bir soruşturma olması sebebiyle her kısımda İran menşeli ithalat ayrıca ele alınmıştır.

İthalatın miktar bakımından değerlendirilmesinde temel miktar birimi olarak ton kullanılmıştır.

2.1. İthalatın Miktar ve Oransal Değişimi

Toplam İthalat	Miktar (Ton)	Değer ($)	B.F($/Ton)	Değişim (Ton)	Değişim ($)
2020	304.409	155.606.913	511	-	-
2021	385.733	220.979.064	573	%27	%42
2022	337.858	254.541.526	753	-%12	%15
2023	418.763	259.870.650	621	%24	%2
2023(1-9)	340.255	210.612.741	619	-	-
2024(1-9)	191.814	133.846.926	698	-%44	-%36

Soruşturma konusu ürünün tüm ülkelerden yapılan ithalat miktarı, 2021 yılında bir önceki yıla göre %27 oranında artmıştır. İthalat, 2022 yılında ise %12 azalarak 338 bin tona gerilemiştir. 2023 yılının dönemsel verileri, 2024 yılının aynı dönemi ile karşılaştırıldığında ise %44 oranında azaldığı görülmektedir. İthalat değerlerine bakıldığında ise, 2024 yılına kadar toplamda %59 oranında artış kaydeden ithalat değerinin, 2024 yılının ilk dokuz aylık döneminde, 2023 yılının aynı dönemine göre %36 oranında azaldığı anlaşılmaktadır.

[5] İthalatta Gözetim Uygulanmasına İlişkin Tebliğ (No: 2020/1) (22/2/2020 t. ve 31047 s. R.G.)
[6] İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesine İlişkin Tebliğ (No: 2017/35) (23.12.2017 t. 30279 s. R.G.)

İthal birim fiyatlarının soruşturma konusu dönemde 2022 yılında 753 $/Ton fiyatıyla en yüksek seviyeye ulaştığı, izleyen dönemlerde ise düşüş seyri gösterdiği anlaşılmaktadır.

Diğer yandan, tüm ülkelerden gerçekleşen düz cam ithalatı 70.04, 70.05 ve 70.06 GTP'leri için ayrı ayrı da incelenmiştir.

GTP	Yıl	Miktar (Ton)	Değer ($)	BF ($/Ton)	Değişim (Ton)	Değişim ($)
70.04	2020	2.303	955.785	415	-	-
	2021	3.193	1.546.815	484	%39	%62
	2022	2.226	1.737.302	781	-%30	%12
	2023	1.390	1.083.003	779	-%38	-%38
	2023(1-9)	1.305	914.628	701	-	-
	2024(1-9)	978	494.978	506	-%25	-%46
70.05	2020	297.515	122.835.310	413	-	-%
	2021	376.697	178.301.599	473	%27	%45
	2022	328.159	210.008.270	640	-%13	%18
	2023	411.420	210.941.563	513	%25	%
	2023(1-9)	334.302	172.305.175	515	-	-
	2024(1-9)	177.046	94.897.269	536	-%47	-%45
70.06	2020	4.592	31.815.818	6.929	-	-
	2021	5.844	41.130.650	7.039	%27	%29
	2022	7.473	42.795.954	5.727	%28	%4
	2023	5.954	47.846.084	8.037	-%20	%12
	2023(1-9)	4.647	37.392.938	8.046	-	-
	2024(1-9)	13.790	38.454.679	2.789	%197	%3

70.04 GTP altında sınıflandırılan düz cam ithalat miktarı 2020 yılında 2.303 ton olarak gerçekleşmiştir. İthalat, 2021 yılında artarak 3.193 tona ulaşmış, ancak izleyen dönemlerde azalmış ve 2023 yılında 1.390 tona gerilemiştir.

İthalat değeri de, 2022 yılındaki artış dışında, soruşturma dönemi boyunca miktar ile benzer seyir izlemiştir. Belirtilen yılda, birim fiyatlar 781 $/Ton ile en yüksek seviyesine ulaştığı görülmektedir.

Düz cam ithalatının büyük kısmının 70.05 GTP kapsamında gerçekleştiği görülmektedir. 2020 yılında 298 bin ton olan ithalat miktarı 2023 yılında 411 bin tona yükselmiştir. 2024 yılının dönemsel verisinde ise önceki yılın aynı dönemine oranla %47 azalarak 177 bin tona gerilemiştir. Diğer yandan, 2023 yılına kadar artan ithalat değeri 2024 yılının dönemsel verisinde ithalat miktarındaki azalışa paralel seyir göstermiş ve %45 oranında azalmıştır.

70.06 GTP kapsamında yapılan ithalat miktarı 2020 yılında 4,5 bin ton iken, soruşturma dönemi boyunca dalgalı seyir izlemiş ve son dönemsel veride 14 bin ton olarak gerçekleşmiştir.

Değer bakımından incelendiğinde ise, ithalatın 2021 yılında %29, 2022 yılında ise %4 oranında artarak 43 milyon $'a, 2023 yılında ise %12 artarak 48 milyon $'a yükseldiği görülmektedir.

2020 yılında 6.929 $/Ton olan birim fiyatın yıllar itibariyle dalgalı seyretmiş, 2023 yılında 8.046 $/Ton olarak gerçekleşmiştir. 2024 yılının ilk dokuz aylık verisinde birim fiyatın önemli ölçüde düşerek 2.789 $/Tona gerilemesi dikkat çekmektedir.

Mevcut korunma önleminin 70.06 GTP altındaki ürüne de teşmil edilmesi sonucunda GTP'ler arasında gerçekleşen kaymanın sona erdiği, bundan dolayı 70.06 GTP ithalat verilerinin soruşturma dönemi boyunca yalnızca bu GTP altında yer alan spesifik ürünleri yansıttığı, bu nedenle birim fiyatların yüksek seyrettiği değerlendirilmektedir. 2024 yılının dönemsel verisinde ise ithalat miktarının bir önceki yılın dönemsel verisine göre yaklaşık üç kat artarak 14 bin tona ulaştığı, bu dönemde ortalama ithal birim fiyatın, hem önceki yıl dönemsel verisine hem de soruşturma dönemindeki diğer yıllara oranla azalış kaydettiği görülmektedir.

Aşağıdaki tabloda, İran menşeli düz cam ithalatı gösterilmiştir. Düz cam ithalatı 2021 yılında miktar ve değer bakımından artmış, 2022 yılında ithalat miktarı %50, değeri ise %37 oranında azalmıştır. 2023 yılında da miktar ve değer bakımından sırasıyla %65 ve %72 oranında azalan ithalat, düşüş seyrine dönemsel verilerde de devam etmiştir.

İran Menşeli İthalat	Miktar (Ton)	Değer ($)	BF ($/Ton)	Değişim (Ton)	Değişim ($)
2020	21.355	5.080.768	238	-	-
2021	125.093	45.747.718	366	%486	800%
2022	62.219	29.024.421	466	-%50	-37%
2023	21.672	8.221.560	379	-%65	-72%
2023(1-9)	19.219	7.415.986	386	-	-
2024(1-9)	7.268	2.332.827	321	-%62	-%69

İran menşeli düz cam ithalatı GTP bazında incelendiğinde 2023 yılında ithalatın %99,8 oranında 70.05 GTP' den yapıldığı anlaşılmaktadır. Ayrıca, 2022 yılında artış kaydederek 466 $/Ton olan ithal birim fiyat, 2023 yılından itibaren azalış seyrine girmiş, dönemsel verilerde de düşmeye devam etmiştir.

70.04 GTP' den İran'dan yapılan ithalatın soruşturma dönemi içerisinde sadece 2021 ve 2022 yıllarında, sırasıyla 355 ve 234 ton olarak ve 459 $/Ton, 562 $/Ton birim fiyatlarla gerçekleştiği görülmektedir.

GTP	Yıl	Miktar (Ton)	Değer ($)	BF ($/Ton)	Değişim (Ton)	Değişim ($)
7004	**2021**	355	163.026	459	-	-
	2022	234	131.273	562	-%34	-%19

GTP	Yıl	Miktar (Ton)	Değer ($)	BF ($/Ton)	Değişim (Ton)	Değişim ($)
7005	2020	21.331	5.069.796	238	-	-
	2021	124.715	45.577.359	365	%485	-%37
	2022	61.985	28.892.389	466	-%50	-%72
	2023	21.626	8.191.281	379	-%65	-%10
	2023(1-9)	19.173	7.385.707	385	-	-
	2024(1-9)	7.256	2.305.557	318	-%62	-%69
7006	2020	24	10.972	457	-	-
	2021	23	7.333	314	-%3	-%33
	2022	0,02	759	34.500	-%100	-%90
	2023	46	30.279	659	%208655	%3889
	2023(1-9)	46	30.279	659	-	-
	2024(1-9)	11	27.270	2.385	-%75	-%10

2.2. Nispi İthalat

2.2.1. İthalatın Yerli Üretime Oranı

Nispi İthalat (%)	2020	2021	2022	2023	2023(1-9)	2024(1-9)
İthalatın Yerli Üretime Oranı Endeks	100	98	76	111	100	51
İran Menşeli İthalatın Yerli Üretime Oranı Endeks	100	452	201	82	100	38

İthalatın yerli üretime oranı endeksi 2020 yılında 100 iken izleyen dönemde azalarak 2022 yılında 76'ya gerilemiş, 2023 yılında ise 111 seviyesine yükselmiştir. İran menşeli ithalatın yerli üretime oranı endeksi ise, 2021 yılında önemli artış göstererek bu yılda 452'ye yükselmiş, 2023 yılında ise 82'ye gerilemiştir. Öte yandan, 2023 yılının ilk dokuz aylık döneminde 100 olan endeks, 2024 yılının aynı döneminde önemli düzeyde azalarak 38'e gerilemiştir.

2.2.2. İthalatın Piyasa Payı

İthalatın piyasa payı hesabında, ithalat miktarı ile ülkemizdeki üretimin tamamını gerçekleştiren başvuru sahibi yerli üreticilerin yurt içi satış miktarlarının toplanmasıyla iç piyasa (tüketim) büyüklüğü tespit edilmiş olup, ithalatın tüketime oranlanması ile ithalatın piyasa payı elde edilmiştir.

Yurt içi Piyasa (Ton)	2020	2021	2022	2023	2023(1-9)	2024(1-9)
İthalat Miktarı	304.409	385.733	337.858	418.763	340.255	191.814
İran İthalat Miktarı	21.355	125.093	62.219	21.672	19.219	7.268
Genel İthalat Piyasa Payı Endeks	100	120	117	111	100	95

Yurt içi Piyasa (Ton)	2020	2021	2022	2023	2023(1-9)	2024(1-9)
İran'dan İthalatın Piyasa Payı Endeks	100	489	249	92	100	40

İthalatın piyasa payı endeksi genel ithalat ve İran menşeli ithalat için ayrı ayrı ele alınmıştır. Yukarıdaki tabloda görüldüğü üzere, ithalatta yaşanan artışla birlikte, genel ithalatın piyasa payı endeksi 2020 yılında 100 iken, 2021 yılında 120'ye yükselmiş olup endeks 2022 yılından itibaren tekrar gerilemiş ve 2023 yılında 111 olarak gerçekleşmiştir. 2023 yılının dönemsel verisinde 100 olan endeks, 2024 yılının aynı döneminde 95 olarak gerçekleşmiştir.

İran menşeli ithalatın piyasa payı endeksi 2021 yılında bir önceki yıla kıyasla önemli artış göstermiş ve 489 seviyesine gelmiştir. 2022 yılında 249'a gerileyen endeksin, 2023 yılında da azalarak 92'ye gerilediği anlaşılmaktadır. 2024 yılının dönemsel verisinde de 2023 yılının aynı dönemine göre kayda değer düzeyle azalışla 40'a gerilediği görülmektedir.

2.3. Ülkeler İtibarıyla İthalat

Soruşturma konusu ürünün tedarikçi ülkeler itibarıyla ithalat miktarları Ek-1'de yer almakta olup, aşağıdaki tabloda ilk 13 ülkenin payları ve ortalama birim fiyatları gösterilmektedir. 2020 ve 2021 yıllarında düz cam ithalatı en fazla Bulgaristan'dan gerçekleşmişken, 2023 yılında %39 oranıyla en fazla ithalatın Çin'den gerçekleşmesi dikkat çekmektedir. 2024 yılının dönemsel verilerinde ise, Çin'den ithalatın tekrar %13 seviyesine gerilediği anlaşılmaktadır. 2023 yılı için en fazla ithalatın yapıldığı diğer iki ülke sırasıyla %12 ve % 10 oranlarıyla Rusya ve Bulgaristan'dır.

2024 yılının ilk 9 aylık döneminde, Azerbaycan'dan yapılan ithalatın bir önceki yılın aynı dönemine göre yaklaşık 7 kat arttığı ve ilk 9 ayda düz cam ithalatının %20'sinin Azerbaycan'dan ithal edildiği ve bu oran ile en fazla ithalatın yapıldığı ülke konumuna geldiği görülmektedir. Diğer taraftan ortalama ithal birim fiyatların 314 $/Ton olarak gerçekleştiği, bu fiyatın genel ortalama ve İran ithal birim fiyatının altında kaldığı anlaşılmaktadır.

İran, bu sıralamada 2023 yılı için %5 oranıyla 6. sırada yer almaktadır. İran'ın genel ithalat içerisindeki payı 2021 yılında %32 oranıyla soruşturma dönemi süresince en yüksek seviyesine ulaşmış olup, 2022 yılında %18'e ve 2023 yılında %5'e gerilemiş, dönemsel verilerde de azalış seyri devam etmiştir.

İthalatta gerçekleşen birim fiyatlar incelendiğinde ise İran menşeli ithalatta birim fiyatların, diğer ana tedarikçi ülke fiyatlarına göre düşük seviyelerde gerçekleştiği görülmektedir.

Ülke Adı	2020		2021		2022		2023		2023(1-9)		2024(1-9)	
	Pay (Ton)	BF ($/Ton)	Pay (Ton)	BF ($/Ton)	Pay (Ton)	BF ($/Ton)	Pay (Ton)	BF ($/Ton)	Pay (Ton)	BF ($/Ton)	Pay (Ton)	BF ($/Ton)
Çin	%12	554	%6	992	%14	920	%39	576	%42	554	%13	1314
Rusya	%15	341	%8	506	%15	533	%12	444	%12	448	%14	406

Ülke Adı	2020		2021		2022		2023		2023(1-9)		2024(1-9)	
	Pay (Ton)	BF ($/Ton)	Pay (Ton)	BF ($/Ton)	Pay (Ton)	BF ($/Ton)	Pay (Ton)	BF ($/Ton)	Pay (Ton)	BF ($/Ton)	Pay (Ton)	BF ($/Ton)
Bulgaristan	%22	349	%20	319	%11	447	%10	472	%10	465	%5	546
Pakistan	-	264	-	420	%3	412	%5	299	%5	311	-	342
Belçika	%8	707	%9	701	%9	900	%5	877	%5	942	%13	702
İran	%7	238	%32	366	%18	466	%5	379	%6	386	%4	321
Mısır	%4	288	%2	532	-	805	%5	361	%4	387	%6	304
Azerbaycan	-	-	%2	333	%3	442	%5	325	%3	340	%20	314
Almanya	%4	2.162	%4	2.012	%5	2.026	%3	2.905	%2	3065	%4	1956
Polonya	%1	924	%1	926	%2	1.175	%2	1.324	%1	1348	%2	1195
ABD	%2	673	%5	558	%7	622	%1	757	%2	728	%1	1017
Malezya	-	351	-	25.667	-	-	%1	356	%1	356	%5	898
S. Arabistan	%10	239	-	235	-	1.021	%1	394	%1	412	-	351
Diğer	%15	694	%11	819	%13	1.034	%5	1.130	%5	1.245	%15	778
G. Toplam	%100	511	%100	573	%100	753	%100	621	%100	619	%100	698

2.4. Fiyat Karşılaştırması

Ülkeler itibarıyla ithalatın ele alındığı önceki bölümdeki tablodan da anlaşılacağı üzere, 2023 yılı ithalat payına göre sıralama yapıldığında ilk sıralarda yer alan ülkelerin ithal birim fiyatları farklılık arz etmekle birlikte, genellikle Belçika, Almanya, Polonya, ABD menşeli ürünlerin fiyatları yüksek seyrederken, İran'ın fiyatları hem bahsi geçen ülkelerin fiyatlarından hem de ortalama ithal birim fiyatlarından çok daha düşük seyretmektedir. Diğer taraftan, 2023 yılı için %5 paya sahip olan Mısır ve Azerbaycan'dan yapılan ithalatlarda da birim fiyatların düşük seyrettiği görülmektedir.

Tüm ülkelerden yapılan ithalatta ortalama ithal birim fiyatları 2022 ve 2023 yıllarında sırasıyla 753 $/Ton ve 621 $/Ton iken, İran menşeli ithal birim fiyatları anılan yıllarda sırasıyla 466 $/Ton ve 379 $/Ton seviyesinde gerçekleşmiştir.

Soruşturma konusu ürünün yerli ve İran menşeli ithal olanlarının ortalama birim fiyatlarının karşılaştırıldığı tablo aşağıda yer almaktadır.

"Fiyat kırılması", ithal ürünlerin fiyatının yerli ürünlerin fiyatının ne kadar altında olduğunu, "fiyat baskısı" ise yerli ürünlerin ortalama birim ticari maliyetine makul bir kâr oranı eklenmesiyle bulunan fiyatın, ortalama ithal birim fiyatı tarafından ne oranda baskılandığını göstermektedir. Bu hesaplamalarda [(Yerli Fiyatı-İthal Fiyatı)/Yerli Fiyatı] formülü kullanılmıştır. Fiyat yıpranması hesabında ise yerli ürün yurt içi satış fiyatları yıllık ÜFE endeksi kullanılarak reel hale getirilmiştir. İnceleme konusu ürünün ton bazında fiyat karşılaştırması aşağıda yer almaktadır.

Fiyat Karşılaştırması	Birim	2020	2021	2022	2023	2023(1-9)	2024(1-9)
Yurt İçi Satış Fiyatı	TL/Ton	X	X	X	X	X	X
	$/Ton	X	X	X	X	X	X
Ticari Maliyet + %10 Kâr	TL/Ton	X	X	X	X	X	X
	$/Ton	X	X	X	X	X	X
İran Menşeli İthal Birim Fiyatı ($)	$/Ton	238	366	466	379	386	321
Fiyat Kırılması	%	-X	-X	-X	-X	-X	-X
Fiyat Baskısı	%	-X	-X	-X	-X	-X	-X
Fiyat Yıpranması (Yurt İçi Satış Reel Fiyatı)	TL/Ton	X	X	X	X	X	X
Dolar Kuru		7,02	8,85	16,57	23,74	22,14	32,27

Kaynak: Şişecam, Düzce Cam, TÜİK, TCMB.

Yukarıda sunulan verilere göre yerli üreticilerin yurt içi ortalama birim satış fiyatı 2020-2023 döneminde X-X $/Ton aralığında seyrederken, aynı dönemde İran menşeli ithal ürünlerin birim fiyatı 238-466 $/Ton arasında gerçekleşmiştir.

Ayrıca, soruşturma dönemi boyunca İran'dan yapılan ithalatın gözetim uygulamasının, gümrük vergilerinin etkileri ile yerli ürünlerde fiyat kırılması veya baskısı oluşmadığı görülmektedir.

3. YERLİ ÜRETİM DALININ EKONOMİK GÖSTERGELERİ

Bu bölümde yer alan göstergeler başvuru sahibi Şişecam ve Düzce Cam firmaları tarafından sağlanan, 2020-2023 yıllarının tamamı ile 2023 ve 2024 yıllarının ilk dokuz aylık dönemini kapsayan verilerden yararlanılarak hazırlanmıştır. Tablolarda yer alan veriler, yıllık bazda 2020 rakamlarına göre endekslenmiştir.

3.1. Tüketim

İç piyasa büyüklüğünün yıllar içindeki değişimine bakıldığında, 2021 yılında piyasanın bir önceki yıla göre % 20 genişlediği, izleyen yıllarda ise 2023 yılına kadar toplam %9 oranında daraldığı, bu seyrin 2024 yılının dönemsel verisinde de devam ettiği anlaşılmaktadır.

Tüketim	2020	2021	2022	2023	2023(1-9)	2024(1-9)
Endeks	100	120	117	111	100	95

3.2. Üretim

Üretim	2020	2021	2022	2023	2023(1-9)	2024(1-9)
Endeks	100	130	145	124	100	111

2020 yılından itibaren artan yerli üretim miktarı 2023 yılında gerilemeye başlamıştır. Dönemsel verilerde üretim miktarının tekrar arttığı görülmektedir.

3.3. Yurt İçi Satışlar

Yurt İçi Satışlar	2020	2021	2022	2023	2023(1-9)	2024(1-9)
Endeks	100	118	119	103	100	111

Yerli üreticilerin yurt içi satışları, 2021 yılında bir önceki yıla göre %18 oranında artmış, izleyen yılda ise bu miktar %1 artış kaydederek hemen hemen stabil devam etmiştir. 2023 yılında %16 azalarak endeks 103 seviyesinde gerçekleşmiştir. 2024 yılı dönemsel verilerinde ise, bir önceki yılın dönemsel verisine göre %11 oranında artmıştır.

3.4. Yurt Dışı Satışlar

2020 yılında 100 olan endeks 2021 yılında artış kaydederek 155'e, 2022 yılında ise 174 seviyesine ulaşmıştır. 2023 yılında bir miktar azalarak 143 seviyesine gerileyen endeksin, 2024 yılının dönemsel verisinde tekrar artış kaydettiği görülmektedir.

Yurt Dışı Satışlar	2020	2021	2022	2023	2023(1-9)	2024(1-9)
Endeks	100	155	174	143	100	142

3.5. Kapasite ve Kapasite Kullanım Oranı

Kapasite	2020	2021	2022	2023	2023(1-9)	2024(1-9)
Kapasite (Endeks)	100	112	130	122	100	107
KKO (%) (Endeks)	100	116	112	101	100	104

Yerli üreticilerin soruşturma konusu ürüne ilişkin üretim kapasitesi endeksi 2020 yılında 100 iken izleyen iki yıl içerisinde artış kaydetmiş ve 2022 yılında 130 seviyesinde gerçekleşmiştir. 2023 yılında azalarak 122'ye gerileyen endeks, 2024 yılının dönemsel verisinde bir önceki yıla göre artış kaydetmiştir. Üreticilerin mevcut kapasitelerinde meydana gelen azalışların soğuk tamir zamanı gelen hatların devre dışı kalmasından kaynaklandığı anlaşılmaktadır.

Diğer taraftan, 2021 yılındaki artan kapasite miktarına ilaveten, üretim artışına bağlı olarak kapasite kullanım oranı (KKO) 116'ya ulaşmış, izleyen dönemlerde ise azalış seyri

izleyerek 2023 yılında 101'e gerilemiştir. KKO, 2024 yılının dönemsel verilerinde de bir miktar artış kaydettiği görülmektedir.

3.6. İstihdam

İstihdam	2020	2021	2022	2023	2023(1-9)	2024(1-9)
Endeks	100	96	110	105	100	93

Yerli üreticilerin soruşturma konusu ürünün üretiminde istihdam ettiği doğrudan işçi sayısı, soruşturma dönemi boyunca dalgalı seyir izlemiştir.

3.7. Verimlilik

Verimlilik	2020	2021	2022	2023	2023(1-9)	2024(1-9)
Endeks	100	136	133	117	100	119

İşçi başına bir yılda üretilen düz cam miktarını gösteren ve 2020 yılında 100 olarak alınan verimlilik endeksi, 2021 yılında artarak 136'ya ulaşmıştır. 2023 yılında ise bir miktar gerileyen endeks 117 olarak gerçekleşmiştir.

3.8. Dönem Sonu Stoklar

Stoklar	2020	2021	2022	2023	2023(1-9)	2024(1-9)
Endeks	100	113	225	272	100	122

Soruşturma konusu dönemde yerli üreticilerin dönem sonu stokları sürekli artış kaydetmiştir.

3.9. Kârlılık

Kârlılık	2020	2021	2022	2023	2023(1-9)	2024(1-9)
Endeks	100	218	137	117	100	53

Yerli üreticilerin 2020 yılında 100 olan endeks seviyesi, 2021 yılında %118 artış kaydederek 218'e ulaşmıştır. İzleyen yıllarda ise düşüş göstermiş ve 2023 yılında 117'ye gerilemiştir. 2024 yılının dönemsel verilerinde karlılık oranı endeksinin 53'e kadar gerilemesi dikkat çekmektedir.

3.10. Ekonomik Göstergelerin Değerlendirilmesi

Soruşturma konusu ürünün yerli üretimine ilişkin temel ekonomik göstergeler Ek-2'de yer almaktadır. Bu verilere göre soruşturma konusu dönemde iç piyasada 2021 yılından sonra daralma olduğu görülmüş, genel ithalatın piyasa payı, dalgalı bir seyir izlerken, İran'dan yapılan

ithalatın piyasa payı 2021 yılında önemli artış kaydetmiştir. 2023 yılında ise genel ithalatın piyasa payı artış kaydederken, İran'ın piyasa payında azalma olmuştur.

Yerli üretim 2021 ve 2022 yıllarında artış kaydetmiş ve 2022 yılında X seviyesine ulaşmıştır. 2023 yılında ise düz cam üretim miktarı gerileyerek X seviyesinde gerçekleşmiştir.

2020-2022 döneminde yerli üreticilerin yurt içi satışlarında %19 oranında artış gerçekleşmiştir. 2023 yılında ise, tüketim ve üretim miktarındaki azalış seyrine uygun olarak yerli üreticilerin yurt içi satışları da azalmıştır. Ancak bu dönemde genel düz cam ithalatının artış kaydettiği ve genel ithalatın piyasa payının yükseldiği görülmektedir. Yurt dışı satışlar ise, üreticilerin üretim ve yurt içi satışlarına paralel seyir izleyerek, 2023 yılına kadar artmış, 2023 yılında ise azalmıştır. Yerli üreticilerin stok miktarı ise soruşturma konusu dönem boyunca artmıştır.

Yerli üreticilerin 2020 yılında mevcut üretim kapasitesinin X olarak gerçekleştiği görülmektedir. Bu miktar, yerli üreticilerden birinin soğuk tamir zamanı gelen hatlarının bir süreliğine devre dışı kalmasından kaynaklandığı anlaşılmıştır. Ancak bu nedenle azalan üretim kapasitesinin, 2020 yılında bir yerli üreticinin açılan ilave bir hattı ve 2021 yılı içerisinde soğuk tamiri tamamlanan hatlarla birlikte 2021 yılında X üzerine çıktığı, soğuk tamire alınmış olan hatlardan 2021 yılı Nisan ayında devreye alınan X kapasiteli hat ve 2021 yılının Aralık ayında devreye alınan X kapasiteli diğer hat ile birlikte yerli üreticilerin yıllık üretim kapasitesi 2022 yılında X ulaşmıştır.

4. DÜNYA PİYASASININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Düz cam piyasasının incelenmesinden tüketim tercihini belirleyen esas faktörün ürünün fiyatı olduğu anlaşılmaktadır. Önceki bölümlerde de ele alındığı üzere, İran menşeli düz camların ithal birim fiyatları ülkemizin ve diğer ülkelerin fiyatlarının altında seyretmektedir. Bu durum, İran üreticilerinin enerji ve hammadde kaynakları nedeniyle önemli maliyet avantajına sahip olmalarından ve düşük üretim maliyeti avantajı ile ihraç pazarlarında rekabetçi fiyat düzeyleri ile faaliyet göstermelerinden kaynaklandığı değerlendirilmektedir. Ayrıca, İran'da kurulu fabrikaların Türkiye sınırına yakın lokasyonda bulunmasının sağladığı lojistik avantaj da taşıma maliyetlerini düşürmektedir.

İran'ın 10 adet düz cam fabrikası yıllık 1,5 milyon tonluk üretim kapasitesine sahiptir ve fiili yıllık üretim miktarı 980 bin tondur. 400 bin ton olan yıllık ihracat 100 milyon dolar tutarındadır ve en çok Irak, Afganistan, Türkiye ve Hindistan'a yapılmaktadır. Düz cam üretiminde en önemli ostanlar Kazvin, Yezd ve Merkezi'dir (İran Sanayi, Madencilik ve Ticaret Bakanlığı, 2016).[7]

İran'da float cam üretim kapasitesi 2003 öncesi dönemde toplam 4 üretim hattı ile 420 bin ton düzeyinde iken, günümüze kadar yapılan yatırımlarla hat sayısı 10'a, yükselmiştir. İran, Ortadoğu pazarında Türkiye'den sonra ikinci büyük düz cam pazarı konumundadır. Ülkede kurulu kapasite ile iç pazar talebi karşılaştırıldığında mevcut durumda olduğu gibi önümüzdeki

[7] https://www.daka.org.tr/panel/files/files/yayinlar/Iran%20Genel%20Gorunum.pdf

dönemde de sürecek arz fazlası mevcuttur. Buna rağmen, mevcut kurulu kapasiteye ilave olarak ülkenin en büyük düz cam üreticisi Kaveh Glass Group resmi web sitesinde yer alan haberlere göre, yerli ve yurt dışı pazarlarda talep artışına bağlı olarak, Sachi Urmia Float fabrikasının Urmia şehrinde 46 hektarlık bir arazi üzerine inşa edildiği ve bu fabrikanın üretim kapasitesinin günde 950 ton olacağı duyurulmaktadır.[8]

Bu durumda, ülkedeki kapasite fazlasının önümüzdeki dönemde de sürmesi ve buna bağlı olarak üreticilerin, fazla kapasitelerini ihraç pazarlarına yönlendirmeye devam etmeleri beklenmektedir.

International Trade Center (ITC)'dan elde edilen istatistikler ışığında, 70.04 ve 70.05 GTP kapsamında, düz cam ihracatçısı ülkelerin ilk 15'inden gerçekleşen ihracat verileri aşağıda yer alan tabloda gösterilmektedir.

Bu tabloda yer alan verilere göre, soruşturma konusu ürünün küresel ihracatında 2023 yılındaki miktar sıralamasına göre ilk 3 sırada Çin, Almanya ve İran gelmektedir. İran, küresel düz cam ihracatında 3 üncü sıradadır.

İhracatçı	**Miktar (Ton)**				**Değer (Bin $)**			
	2020	**2021**	**2022**	**2023**	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**
Çin	1.208.506	944.031	1.318.215	1.389.053	673.996	1.022.874	2.158.034	1.077.019
Almanya	948.064	1.112.861	1.078.967	899.116	594.844	756.141	859.166	825.510
İran	**457.856**	**693.135**	**576.284**	**447.616**	**77.637**	**98.318**	**107.070**	**89.604**
Endonezya	427.007	394.586	364.581	407.596	149.000	156.001	164.062	179.674
Belçika	36.299	471.055	422.857	406.219	236.556	313.638	314.795	356.342
Fransa	591.839	572.049	455.645	323.493	239.238	285.021	290.868	242.492
Çek Cumhuriyeti	249.276	258.406	320.064	299.378	96.887	125.607	221.549	226.491
Tayland	274.640	292.748	295.959	279.902	130.755	158.797	172.836	149.022
Türkiye	164.601	262.352	302.298	265.512	47.457	84.379	131.402	104.260
BAE	159.902	198.406	144.977	141.659	67.205	114.844	105.716	102.367
Mısır	6.161	8.910	129.958	134.687	29.593	55.047	89.958	92.828
Belarus	287.371	273.083	112.861	108.938	60.368	96.429	51.192	47.276
Malezya	92.934	88.625	103.270	108.393	277.293	446.391	525.060	440.776
Vietnam	52.893	13.122	82.916	90.532	36.591	104.492	70.369	82.556
Kırgızistan	113.033	218.339	110.471	80.594	27.592	87.773	40.178	20.822
Lüksemburg	139.289	139.573	86.186	76.424	74.290	76.418	47.636	43.346
Japonya	177.270	197.896	177.223	172.230	698.856	821.467	600.014	530.059
Diğer	2.702.564	5.406.738	1.455.401	1.305.038	3.982.253	4.271.486	1.341.542	2.752.635
Dünya	8.089.505	11.545.915	7.538.133	6.936.380	7.500.411	9.075.123	7.291.447	7.363.079

Diğer taraftan, söz konusu ülkelerin dünya ihraç fiyatları benzer şekilde ilk 17'de yer alan ihracatçılar için incelendiğinde, en büyük ihracatçı olan Çin'in ihraç birim fiyatlarının 2020

[8] https://kavehglass.com/?page_id=8270&lang=en

yılında ortalama birim fiyatların altında olmakla birlikte, 2021 ve 2022 yıllarında yükselişe geçtiği ve ortalama fiyatlardan yüksek olduğu görülmektedir. 2023 yılında ise tekrar düşüş kaydetmesi dikkat çekmektedir.

Dünya ihracatında 3 üncü sırada yer alan İran'ın fiyatlarının soruşturma dönemi boyunca en düşük seviyelerde seyrettiği, en yüksek fiyatlı ülkelerin ise Malezya ve Japonya olduğu görülmektedir.

İhracatçılar	**Birim fiyat**			
	2020	**2021**	**2022**	**2023**
Çin	558	1.084	1.637	775
Almanya	627	679	796	918
İran	170	142	186	200
Endonezya	349	395	450	441
Belçika	6.517	666	744	877
Fransa	404	498	638	750
Çek Cumhuriyeti	389	486	692	757
Tayland	476	542	584	532
Türkiye	288	322	435	393
BAE	420	579	729	723
Mısır	4.803	6.178	692	689
Belarus	210	353	454	434
Malezya	2.984	5.037	5.084	4.066
Vietnam	692	7.963	849	912
Kırgızistan	244	402	364	258
Lüksemburg	533	548	553	567
Japonya	3.942	4.151	3.386	3.078
Diğer	1.474	790	922	2.109
Dünya	927	786	967	1.062

Diğer taraftan, İran'ın tüm dünyaya gerçekleştirdiği düz cam ihracatı da ilk 10 ülke itibariyle aşağıda yer alan tabloda ele alınmıştır.

	Miktar (Ton)				**Değer (Bin $)**			
İthalatçılar	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**
Irak	141.130	147.993	149.870	157.350	23.929	20.678	25.029	31.201
Türkiye	44.480	162.268	123.011	53.995	7.165	21.927	24.833	11.345
Afganistan	79.181	62.417	49.160	53.737	13.927	9.472	8.696	10.424
BAE	18.151	29.812	35.175	31.964	2.923	4.070	6.257	5.708
Gürcistan	7.926	28.720	24.103	19.987	1.293	3.653	3.826	3.862
Ermenistan	15.874	18.125	17.512	19.625	2.546	2.302	2.934	3.963
Azerbaycan	54.495	39.321	24.575	19.032	8.903	5.405	4.414	4.367
Kuveyt	1.547	10.472	13.423	16.194	280	1.478	2.955	3.131
Umman	10.741	11.354	11.563	14.119	1.817	1.838	2.262	2.638

	Miktar (Ton)				Değer (Bin $)			
İthalatçılar	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**
Katar	13.987	20.069	19.352	10.235	2.174	2.759	3.474	1.759
Diğer	70.344	162.584	108.540	51.378	12.680	24.736	22.390	11.206
Dünya	457.856	693.135	576.284	447.616	77.637	98.318	107.070	89.604

Düz cam ticaretinde İran'ın ihracat yaptığı ülkeler içinde, 2021 yılında Türkiye birinci, 2022 ve 2023 yıllarında ise ikinci sıradadır. Türkiye'nin İran'ın söz konusu GTP'ler çerçevesinde gerçekleştirdiği ihracatta payı 2020, 2021, 2022, 2023 sırasıyla %10, %23, %21 ve %12 şeklinde gerçekleşmiştir.

5. YERLİ ÜRETİCİLERİN REKABET KOŞULLARINA UYUMU

Bu bölümde, mevcut korunma önleminin yürürlüğe girmesi sonrasında yerli üreticilerin sektördeki rekabet koşullarına uyum sağlamak üzere yürüttüğü faaliyetler ele alınmakta ve yerli sanayi dalının -gelecekte önlemin yürürlükte olmayacağı koşullara- intibak etmekte olduğunu gösteren deliller ortaya konulmaktadır.

Ülkemizde düz cam alanında üretim yaparak inşaat, mobilya, enerji ve beyaz eşya sektörlerine girdi sağlayan iki yerli üretici bulunmaktadır. 2015 yılında korunma önleminin yürürlüğe girmesi ile birlikte her iki yerli üretici de üretimlerini, yurt içi satışlarını ve kapasitelerini arttırmışlardır.

Üreticilerden X firması, küresel çapta otomotiv camlarındaki artan ihtiyacı karşılamak üzere X ton/yıl üretim kapasiteli yeni otocam float hattı 2023 Ekim ayında devreye almıştır. Türkiye için bir float hattı büyüklüğüne ulaşmış otomotiv camı ihtiyacının artarak devam ettiği, küresel çapta artan rekabet sonucunda, otomotiv ham cam talebinin karşılanması ve operasyonel verimlilik artışı hedeflendiği ifade edilmektedir.

Kapasite ve verimlilik artışlarıyla desteklenen bu yatırım ile Firmanın mevcut durumda otocam üretimi yapan float hatları da kapasiteleri ve verimlilikleri artırılarak tamamen mimari cam üretimine yönlendirilebileceği ve Firmanın otocam üretim tesislerinde ince ve çok ince kalınlıktaki renksiz ve çeşitli renklerdeki ham cam ihtiyacının tamamına yakını yeni float hattından karşılanabileceği belirtilmektedir.

Diğer taraftan, yerli üreticilerden birinin global ölçekte en yüksek kapasiteye sahip 5 düz cam yatırımından biri olan float hattının yapımına devam edilmektedir. Bu hattın 2026 da devreye alınması öngörülmektedir. Diğer float hattının ise soğuk tamir ve kapasite artışı çalışmaları devam etmektedir. Bu iki yatırımın da tamamlanmasıyla birlikte Türkiye'deki toplam float üretim kapasitesi %30 oranında artarak X ton hacme ulaşacağının beklendiği açıklanmaktadır.

Ayrıca, düz cam sektöründe artan kaplamalı cam ihtiyacını karşılamak üzere, 2026 yılında faaliyete geçmesi planlanan kaplamalı cam yatırımları kapsamında X' te yıllık X metrekare, X yerinde yıllık X metrekare, X yerinde ise yıllık X metrekare kapasiteli kaplamalı cam hattı yatırımları gerçekleştirileceği beyan edilmektedir. Bu yatırımlarla Firmanın cam kaplama

hatlarının sayısı dünya genelinde X sayısına ulaşacaktır. Şu an 4 farklı hatta ortalama ürün karışımı ile toplam X metrekare olan kaplamalı cam kapasitesinin de yaklaşık iki kat büyüterek X metrekareye çıkartmayı hedeflendiği açıklanmaktadır.

Türkiye'deki iki ana cam üreticisinden diğeri olan X Firması, Korunma önleminin yürürlükte olduğu süreçte, yeni yatırımlar için hazırlıklar yapılmış ve 2024'te ise düşük demirli solar cam üretim hattını devreye alarak, güneş paneli teknolojisinde ülkeye katma değer sağlamaya devam etmektedir.

Diğer taraftan, soruşturma konusu dönem içerisinde, Firmanın X tesisinde 2 float ve 1 solar cam üretim hattı kurulumu planlanmış ve 2022 yılında ÇED olumlu kararı alınmasını müteakip inşaat çalışmaları başlamış ve büyük ölçüde tamamlanmıştır. Anılan tesisinin inşaat ve makine parkur kurulum çalışmalarının hızla devam ettiği ifade edilmektedir.

Ayrıca, Firma ilerleyen yıllarda X tesisinde 2 float ve 1 solar cam üretim hattı kurulmasının hedeflendiği belirtilmekte ve buna ilişkin çalışmaların devam ettiği, böylelikle Firmalarının toplamda 6 float ve 3 solar cam üretim hattıyla birlikte ülkemize katma değer sağlamaya devam edeceği belirtilmektedir.

Sonuç olarak, korunma önleminin yürürlüğe girmesi sonrasında yerli üreticilerin kapasite artışına gittiği, üretiminin ve satışların arttırıldığı ve önemli yatırımların hayata geçirildiği ve halen devam eden ve yeni başlayacak olan yatırımların bulunduğu somut sayısal verilerle ortaya konulmaktadır. Bu çerçevede, yerli sanayi dalının intibak etmekte olduğuna dair delillerin mevcudiyeti tespit edilmiştir.

6. KORUNMA ÖNLEMİNİN GEREKLİ OLMAYA DEVAM EDİP ETMEDİĞİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Bu bölümde mevcut korunma önleminin ciddi zararı önlemek veya gidermek için gerekli olmaya devam edip etmediğinin tespitine yönelik değerlendirmeler yer almaktadır.

Soruşturma konusu ürünün genel ithalatı, 2020 yılında, Covid-19 salgınının küresel etkilerinin iç piyasaya da yansımaları sonucunda arz ve talep dengesinde bir miktar dengesizliklere neden olmuştur. Özellikle bu dönemin ilk yarısında, düz cam tüketimi, çevre ülkelerde olduğu gibi ülkemizde de azalmıştır. Ürünün genel ithalatı, 2021 ve 2023 yıllarında miktar ve değer bakımından artış kaydetmiştir. 2024 yılının dönemsel verilerinde ise, düz cam ithalatının azaldığı, ortalama birim fiyatın ise yükseldiği görülmektedir.

İran menşeli ürünün ithalatı ise, 2021 yılında bir önceki yıla oranla yaklaşık 6 kat artarak önemli artış göstermiştir. 2021 ve 2022 yıllarında ülkemize düşük birim fiyat ile tedarik sağlayan İran'ın, ithalat yaptığımız tüm ülkeler içerisindeki payı %32 ve %18 oranlarıyla en fazla ithalatın yapıldığı ülke konumuna gelmiştir. 2023 yılında bir miktar azalarak 5 inci sıraya gerilemiş olsa dahi, ithalat düşük birim fiyat ile seyretmeye devam etmiştir.

İran'dan ortalama ithal birim fiyatı gerek genel ortalama birim fiyatlarının gerekse yerli üreticilerin yurt içi satış fiyatlarının oldukça altında kalmaktadır. Mevcut en güncel görünümü veren 2024 yılının dönemsel verilerinde, korunma önlemine rağmen, İran menşeli ithal ürünlerin, maliyet ve diğer avantajlar sayesinde elde ettiği fiyat rekabeti üstünlüğünün ülkemiz piyasasında düz cam tüketiminde önemli yer tuttuğu tespit edilmiştir.

İran menşeli düz cam, iç piyasasındaki artan kapasite ve arz fazlası gibi nedenlerle konum olarak en yakındaki ülke olan ülkemize yönelmeye devam etmekte, bu durum, önlem süresinin uzatılmaması halinde, önleme rağmen dönem dönem yükselen İran menşeli ürünlerin ithalatının yükselme hızının daha da artma olasılığına işaret etmektedir.

Yerli üretim göstergelerinde ise, yerli üreticilerin üretim yurt içi ve yurt dışı satış miktarının, 2021 yılında önemli artış kaydettiği görülmüştür. 2021 ve 2022 yılları içerisinde yerli üreticilerden X'ın soğuk tamiri tamamlanan hatlarının ve yeni hattının devreye alınması ile yerli üreticilerin toplam kapasitesinin X tonun üzerinde gerçekleştiği görülmektedir. Bu itibarla, yerli üreticilerin soruşturma döneminde toplam X ila X ton seviyesinde seyreden yurt içi talebi karşılama kabiliyetine sahip olduğu görülmektedir.

Ayrıca, International Trade Center (ITC) verilerine göre, soruşturma konusu üründe, İran'ın Türkiye'ye gerçekleştirdiği ihracatın toplam ihracatı içerisindeki payının 2020, 2021, 2022 ve 2023 yıllarında sırasıyla %10, %23, %21 ve %12 şeklinde paya sahip olduğu görülmektedir.

Diğer yandan, korunma önleminin yerli sanayi dalı açısından etkilerinin ekonomik göstergelerdeki kârlılığa belirli ölçülerde yansıdığı görülmüş ve yerli üreticiler rekabetçi pazara uyum sağlamak amacıyla çeşitli çalışmalara başlamış ve yatırım planları yapmış, bunların bir kısmını ise hayata geçirmişlerdir. Bu bakımdan, korunma önleminin süresinin uzatılmaması halinde yerli üreticiler tarafından sürdürülmekte olan yüksek maliyetli kapasite artışının ve ileri teknolojiyle üretim sağlayan yeni hat yatırımlarının sekteye uğraması söz konusu olup, sürdürülen projeler yoluyla, düz camın farklı model ve konseptlerde ürün arzını arttırarak inşaat, mobilya, otomotiv, beyaz eşya sektörlerinin taleplerine cevap verebilme stratejisi zarar görecektir.

Sonuç olarak, İran menşeli düz cam ithalat miktarının soruşturma dönemi içerisinde özellikle belli yıllarda yüksek oranlı artış göstermesi ve daha ucuz ithal ürünlerin piyasaya girmesi, yerli üreticilerin giriştiği yatırımların sonuç vermesi için zamana ihtiyaç olması nedenleriyle, mevcut korunma önleminin ciddi zararı önlemek veya gidermek için gerekli olmaya devam ettiği tespit edilmiştir.

7. SONUÇ

Soruşturma dönemi içerisinde, özellikle 2021 yılında önemli artış kaydeden düz cam ithalatı, izleyen yılda azalsa da 2023 yılında tekrar artış kaydetmiştir. 2024 yılı sonrası getirilen yasal düzenleme ile %5 oranında ilave gümrük vergisinin yürürlüğe girmesi ile belirtilen yılın ilk 9 aylık döneminde bir önceki döneme göre düşen ithalat miktarının halen önemli paya sahip olması dikkat çekmektedir.

Öte yandan, önlemin kalkması halinde İran menşeli ürünlerin, bu ülkenin iç piyasasındaki artan kapasite ve arz fazlası gibi nedenlerle konum olarak en yakındaki ülke olan ülkemize yönelmeye devam edeceği düşünülmektedir.

İran menşeli ürünlerin gerek tüm ülkelerden gerçekleşen ortalama ithal birim fiyatlarının gerekse yurt içi satış fiyatlarının oldukça altında kalması neticesinde ortaya çıkan fiyat rekabeti üstünlüğü yerli üretimi tehdit eden önemli bir faktördür.

Ayrıca, dünya ihracatında 3 üncü sırada yer alan İran'ın, Türkiye'ye gerçekleştirdiği ihracatın toplam ihracatı içerisindeki payı 2021 ve 2022 yıllarında %23 ve %21 olarak gerçekleşmiştir. Diğer taraftan, İran'dan ülkemize yapılan ihracatın birim fiyatları, diğer ülke ihraç birim fiyatlarının altında kalmaktadır.

Bu bağlamda, 2015 yılından beri uygulanmakta olan korunma önleminin de etkisiyle meydana gelen olumlu gelişmelerin ve yerli üreticilerin yatırım çalışmalarının devamı bakımından mevcut önlemin süresinin uzatılması önem kazanmaktadır.

Soruşturma dönemi içerisinde, 2021 yılında İran ithalat miktarının önemli ölçüde yükselişe geçmesi, ortalama ithal birim fiyatlarının düşük seyretmesi, yerli üreticilerin ileri teknoloji üretim ve kapasite artışına yönelik giriştiği yatırımların tamamlanması için zamana ihtiyaç olması nedenleriyle, mevcut korunma önleminin ciddi zararı önlemek veya gidermek için gerekli olmaya devam ettiği tespit edilmiştir.

Sonuç itibariyle, soruşturma konusu ürünün İran menşeli olanlarının ithalatında uygulanmakta olan korunma önleminin süresinin uzatılması için gerekli şartların oluştuğu değerlendirilmektedir. Bu çerçevede, İran menşeli düz cam ithalatında uygulanmakta olan korunma önleminin süresinin 3 yıl daha uzatılması ve mevcut korunma önleminin dönemler itibarıyla liberalize edilerek aşağıdaki tabloda belirtilen şekilde uygulanmasının yerinde olacağı değerlendirilmektedir.

GTİP	ÜRÜNÜN TANIMI	EK MALİ YÜKÜMLÜLÜK		
		1. Dönem (12/12/2024 - 11/12/2025)	2.Dönem (12/12/2025 - 11/12/2026)	3.Dönem (12/12/2026 - 11/12/2027)
70.04	Çekme ve üfleme cam (plakahalinde), absorblayıcı (emici) veya yansıtıcı ya da yansıtıcı olmayan bir tabakası olsun olmasın, fakat başka şekilde işlenmemiş):	36 ABD Doları/Ton	35 ABD Doları/Ton	34 ABD Doları/Ton
70.05	Float cam ve yüzeyi taşlanmış veya parlatılmış cam (plakalar halinde) absorblayıcı (emici) veya yansıtıcı ya da yansıtıcı olmayan bir tabakası 'olsun olmasın, fakat başka şekilde işlenmemiş:			
70.06	70.03, 70.04 veya 70.05 Pozisyonlarındaki camların bombelendirilmiş, kenar işlemeli, aşındırılmış, delinmiş, emaye baskı uygulanmış			

GTİP	ÜRÜNÜN TANIMI	EK MALİ YÜKÜMLÜLÜK		
		1. Dönem (12/12/2024 - 11/12/2025)	2.Dönem (12/12/2025 - 11/12/2026)	3.Dönem (12/12/2026 - 11/12/2027)
	veya başka şekilde işlenmiş, fakat diğer malzemelerle çerçevelenmemiş veya donatılmamış olanlar:			

GENEL İTHALAT TABLOSU

70.04, 70.05, 70.06	Ton (Net)						Dolar Değeri					
	2020	2021	2022	2023	2023-9	2024-9	2020	2021	2022	2023	2023-9	2024-9
Çin	35.670	21.954	47.730	163.253	143.073	24.527	19.775.207	21.782.251	43.934.853	94.052.257	79.201.988	32.233.018
Rusya Fed.	46.005	31.084	51.077	50.060	39.526	27.697	15.691.415	15.732.078	27.240.671	22.211.397	17.711.934	11.241.129
Bulgaristan	67.966	76.485	37.079	42.007	35.301	8.931	23.688.453	24.396.084	16.565.439	19.815.735	16.421.501	4.873.182
Pakistan	738	245	8.877	22.941	17.787	207	194.627	103.074	3.654.162	6.865.000	5.527.981	70.699
Belçika	23.708	35.163	30.143	22.751	16.925	24.083	16.764.633	24.659.997	27.142.399	19.959.622	15.943.665	16.897.967
İran	21.355	125.093	62.219	21.672	19.219	7.268	5.080.768	45.747.718	29.024.421	8.221.560	7.415.986	2.332.827
Mısır	13.432	5.971	1.507	19.943	14.525	10.637	3.865.801	3.176.031	1.213.407	7.203.902	5.627.739	3.230.606
Azerbaycan	-	8.594	10.482	19.565	11.117	37.888		2.859.538	4.630.659	6.352.549	3.774.441	11.884.807
Almanya	11.725	17.194	17.739	11.226	8.413	7.745	25.347.728	34.587.257	35.940.796	32.612.269	25.783.586	15.148.777
Polonya	2.725	3.542	5.741	6.721	4.922	3.094	2.519.212	3.281.480	6.745.432	8.897.406	6.632.770	3.696.856
ABD	6.878	18.172	21.962	6.173	5.740	1.311	4.627.109	10.137.774	13.655.393	4.671.099	4.177.099	1.332.812
Malezya	101	0	-	5.318	4.445	9.368	35.347	154	-	1.891.750	1.584.529	8.412.838
S.Arabistan	29.453	113	50	4.812	3.806	269	7.044.734	26.475	51.136	1.897.505	1.567.685	94.387
Diğer	44.653	42.125	43.252	22.322	15.458	28.791	30.971.879	34.489.153	44.742.758	25.218.599	19.241.837	22.397.021
G.Toplam	**304.409**	**385.733**	**337.858**	**418.763**	**340.255**	**191.814**	**155.606.913**	**220.979.064**	**254.541.526**	**259.870.650**	**210.612.741**	**133.846.926**

EK-2: TEMEL EKONOMİK GÖSTERGELER

Gösterge	Birim	2020	2021	2022	2023	2023(1-9)	2024(1-9)
Tüketim	Endeks	100	120	117	111	100	95
İthalat	Ton	304.409	385.733	337.858	418.763	340.255	191.814
İran menşeli ithalat	Ton	21.355	125.093	62.219	21.672	19.219	7.268
İthalat piyasa payı	Endeks	100	120	117	111	100	95
İran piyasa payı	Endeks	100	489	249	92	100	40
Üretim	Endeks	100	130	145	124	100	111
Yurt içi satışlar	Endeks	100	118	119	103	100	111
Yurt dışı satışlar	Endeks	100	155	174	143	100	142
Kapasite	Endeks	100	112	130	122	100	107
KKO	Endeks	100	116	112	101	100	104
İstihdam	Endeks	100	96	110	105	100	93
Verimlilik	Endeks	100	136	133	117	100	119
Stoklar	Endeks	100	113	225	272	100	122
Kârlılık	Endeks	100	218	137	117	100	53